

PL

PL

PL

KOMISJA EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 25.5.2010
KOM(2010)253 wersja ostateczna

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

**SPRAWOZDANIE OKRESOWE NA TEMAT JEDNOLITEGO EUROPEJSKIEGO
RYNKU ŁĄCZNOŚCI ELEKTRONICZNEJ W 2009 R. (SPRAWOZDANIE NR 15)**

SEK(2010)630

1. WPROWADZENIE

W niniejszym komunikacie przedstawiono sprawozdanie na temat rozwoju sytuacji rynkowej i prawnej w branży łączności elektronicznej w UE w 2009 r.¹

Mimo iż obowiązujące obecnie unijne ramy regulacyjne przyniosły europejskim obywatelom korzyści w postaci innowacyjnych i coraz tańszych usług łączności elektronicznej, w dalszym ciągu do rozwiązania pozostaje kilka poważnych kwestii. Nadal istnieją wątpliwości dotyczące niezależności i skuteczności działania krajowych organów regulacyjnych. Znacznych różnic w cenach hurtowych i detalicznych między państwami członkowskimi nie sposób wyjaśnić, opierając się tylko na właściwościach poszczególnych rynków; są one również wynikiem odmiennych podejść w zakresie regulacji. Przykładowo, hurtowe stawki za zakańczanie połączeń w sieciach ruchomych w pięciu państwach członkowskich, w których obowiązują najwyższe stawki, są średnio 2,5 razy wyższe niż w pięciu państwach członkowskich, w których obowiązują najniższe stawki. Podobnie średnia stawka detaliczna za minutę w sieci ruchomej jest średnio prawie czterokrotnie wyższa w pięciu państwach członkowskich, w których obowiązują najdroższe taryfy, w porównaniu z pięcioma państwami, w których obowiązują najtańsze taryfy. Różnice te pogłębia brak terminowego zastosowania środków naprawczych w konsekwentny, przejrzysty i przewidywalny sposób, a także brak zdolności krajowych organów regulacyjnych do podejmowania działań w odpowiedzi na zachodzące zmiany technologiczne i rynkowe. Konsumenci i przedsiębiorcy nadal funkcjonują na 27 różnych rynkach i w związku z tym nie mają możliwości skorzystania z potencjału gospodarczego, jaki stwarza jednolity rynek.

Rynki takich usług łączności elektronicznej jak telefonia głosowa stają się coraz bardziej dojrzałe, a tempo rozwoju w sektorze maleje. Utrzymanie trwałego wzrostu będzie wymagać innowacji w zakresie nowych usług i modeli biznesowych. W chwili obecnej konieczne jest przejście do środowiska następnej generacji, które stworzy nowe możliwości i wyzwania. Przejście to wymaga znacznych nakładów skierowanych na zwiększenie możliwości sieci stacjonarnych i ruchomych.

W dniu 19 maja 2010 r. w ramach strategii Europa 2020² Komisja przyjęła agendę cyfrową³, w której przedstawiono szereg strategii mających na celu zwiększenie dynamiki gospodarki cyfrowej, przyspieszenie przejścia w środowisko z powszechnym dostępem do szybkich łączności oraz wzmocnienie jednolitego rynku internetowego. Działaniom tym towarzyszyć powinno przyjęcie spójnych koncepcji w zakresie regulacji oraz skuteczne wprowadzanie środków naprawczych. Ponadto konieczne będą właściwa transpozycja i terminowe wdrożenie przez państwa członkowskie zmienionych ram regulacyjnych⁴, które weszły w życie w dniu 19 grudnia 2009 r.

---

¹ O ile nie wskazano inaczej, przedstawiono sytuację na dzień 31 grudnia 2009 r., a dane rynkowe na dzień 1 października 2009 r.

² COM(2010) 2020

³ Europejska agenda cyfrowa.

⁴ Dz.U. L 337 z 18.12.2009.

2. ROZWÓJ RYNKU

Mimo iż sektor łączności elektronicznej wykazał się odpornością w okresie spowolnienia gospodarczego w 2009 r., wysoki stopień rozwoju tradycyjnych rynków, takich jak rynek stacjonarnej i ruchomej telefonii głosowej, stwarza poważne wyzwania dla dalszego wzrostu. Szybki wzrost, jaki miał miejsce od czasu liberalizacji rynku, w ostatnich latach uległ spowolnieniu. Wzrost przychodów z usług przesyłania danych nie rekompensuje jeszcze malejących przychodów z telefonii głosowej.

Sytuacja gospodarcza wpłynęła też na zmniejszenie wydatków użytkowników. Niemniej jednak dzięki wprowadzeniu zakrojonych na szeroką skalę planów redukcji kosztów, którym towarzyszyło zastosowanie modeli biznesowych opartych na produktach oferowanych po stawkach zryczałtowanych, możliwe było utrzymanie trwałej rentowności. Spadła również wartość inwestycji, które w głównej mierze obejmowały sieci stacjonarne. Inwestycje w sieci dostępu nowej generacji są w większości krajów nadal ograniczone, mimo iż pobudzają je konkurencja ze strony sieci kablowych oraz nakłady władz lokalnych. Choć ponowne osiągnięcie wskaźników wzrostu porównywalnych do tych, jakie odnotowano w przeszłości, będzie trudne, perspektywa uzyskania dodatkowej stopy wzrostu w latach 2010/2011 jest realna dzięki wyższemu PKB i większym wydatkom użytkowników.

W 2008 r. przychody sektora łączności elektronicznej w UE wyniosły 351 mld euro, co stanowi mniej więcej połowę przychodów całego sektora TIK. Siedmiu z dziesięciu największych operatorów telekomunikacyjnych na świecie to firmy europejskie. 43 % przychodów sektora łączności elektronicznej pochodzi z usług obejmujących stacjonarną telefonię głosową oraz stacjonarny dostęp do Internetu (w tym usługi transmisji danych dla przedsiębiorstw), 47 % – z usług telefonii ruchomej (obejmujących telefonię głosową i transmisję danych), a pozostałe 10 % – z płatnych usług telewizyjnych⁵. Według Europejskiego Obserwatorium Technik Informacyjnych (ang. *European Information Technology Observatory*, EITO) wzrost w 2009 r. był bliski zeru (zob. Tabela 1):

Tabela 1

	Tempo wzrostu	Udział w przychodach branży usług telekomunikacyjnych
Stacjonarna telefonia głosowa oraz stacjonarny dostęp do Internetu i usług internetowych	-2,5 %	36 %
<i>Stacjonarna telefonia głosowa</i>	-6,3 %	24 %
<i>Dostęp do Internetu i usług internetowych</i>	5,6 %	12 %
Telefonia ruchoma i usługi ruchomej transmisji danych	0,6 %	47 %
Telefonia ruchoma	-1,8 %	36 %
Usługi ruchomej transmisji danych	9,3 %	11 %
Usługi transmisji danych dla przedsiębiorstw	0,6 %	7 %
Płatne	11,7 %	10 %

⁵ Przychody z płatnych usług telewizyjnych obejmują całkowite dochody z abonamentów na płatne kanały i usługi telewizyjne (tzn. kanały płatne oraz pakiety kanałów satelitarnych, kablowych, ADSL i naziemnych).

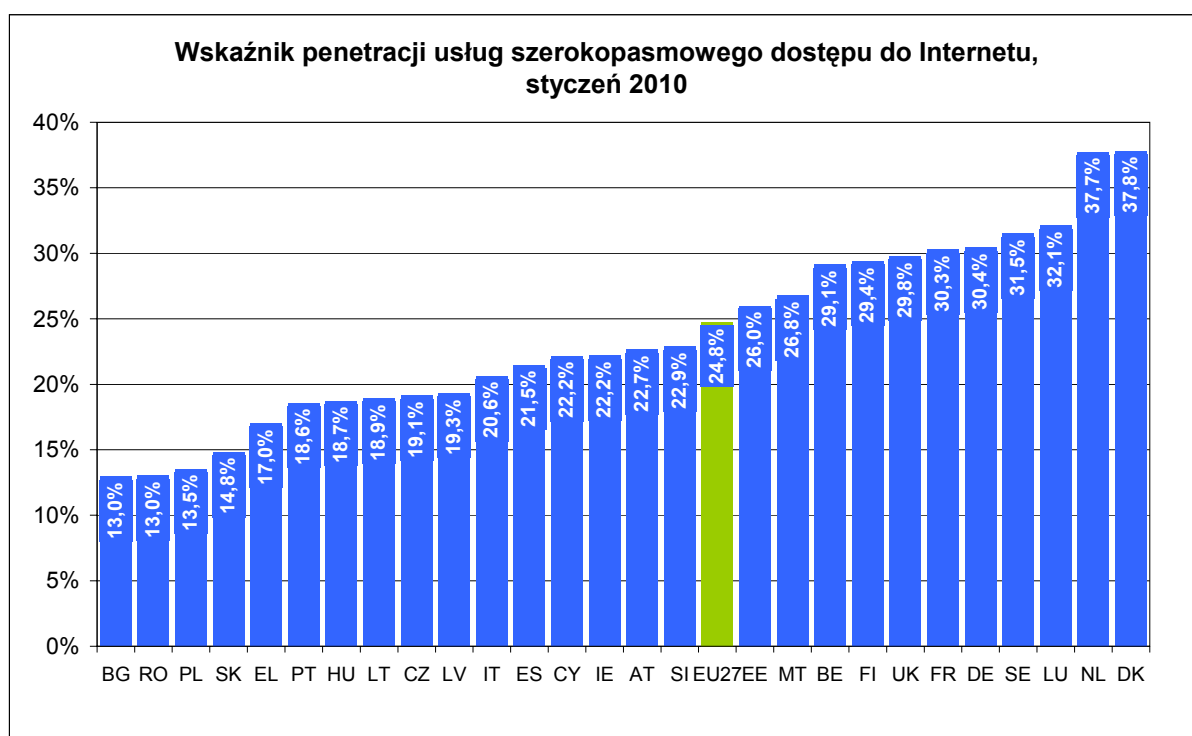
usługi telewizyjne		
Razem usługi telekomunikacyjne (Usługi łączności)	0 %	100 %

Źródło: EITO (2009)

Łączność szerokopasmowa

W 2009 r. niektóre państwa członkowskie (Niderlandy, Dania) były w światowej czołówce pod względem dostępu do łączy szerokopasmowych. Średni wskaźnik penetracji stacjonarnych usług szerokopasmowych wyniósł 24,8 %⁶, czyli o 2 punkty procentowe więcej niż w poprzednim roku, mimo iż tempo wzrostu spadło o ponad jedną trzecią.

Rys. 1

Większość łączy szerokopasmowych wykorzystuje technologię xDSL. Dostępność łączy szerokopasmowych o dużej przepustowości jest jednak nadal ograniczona: w chwili obecnej tylko około 25 % łączy posiada większą przepustowość niż 10 megabitów na sekundę (Mb/s). Jeśli chodzi o dostęp do sieci nowej generacji, Europa pozostaje w tyle. Łącza wykorzystujące światłowody⁷ stanowią zaledwie między 1,8 % a 5 % wszystkich stacjonarnych łączy szerokopasmowych, co potwierdza konieczność poprawy warunków instalacji sieci dostępu nowej generacji (ang. *Next Generation Access*, NGA). Ceny detaliczne spadły, głównie na

⁶ Wskaźnik penetracji oparty jest na liczbie mieszkańców według stanu na dzień 1 stycznia 2010 r.

⁷ W tym światłowody doprowadzane bezpośrednio do domu (ang. *fibre to the home*, FTTH) oraz światłowody doprowadzane bezpośrednio do budynku (ang. *fibre to the building*, FTTB) wraz z technologiami obejmującymi sieci lokalne (ang. *local area network*, LAN), ale z wykluczeniem tzw. technologii VDSL (technologii DSL o bardzo dużej przepustowości).

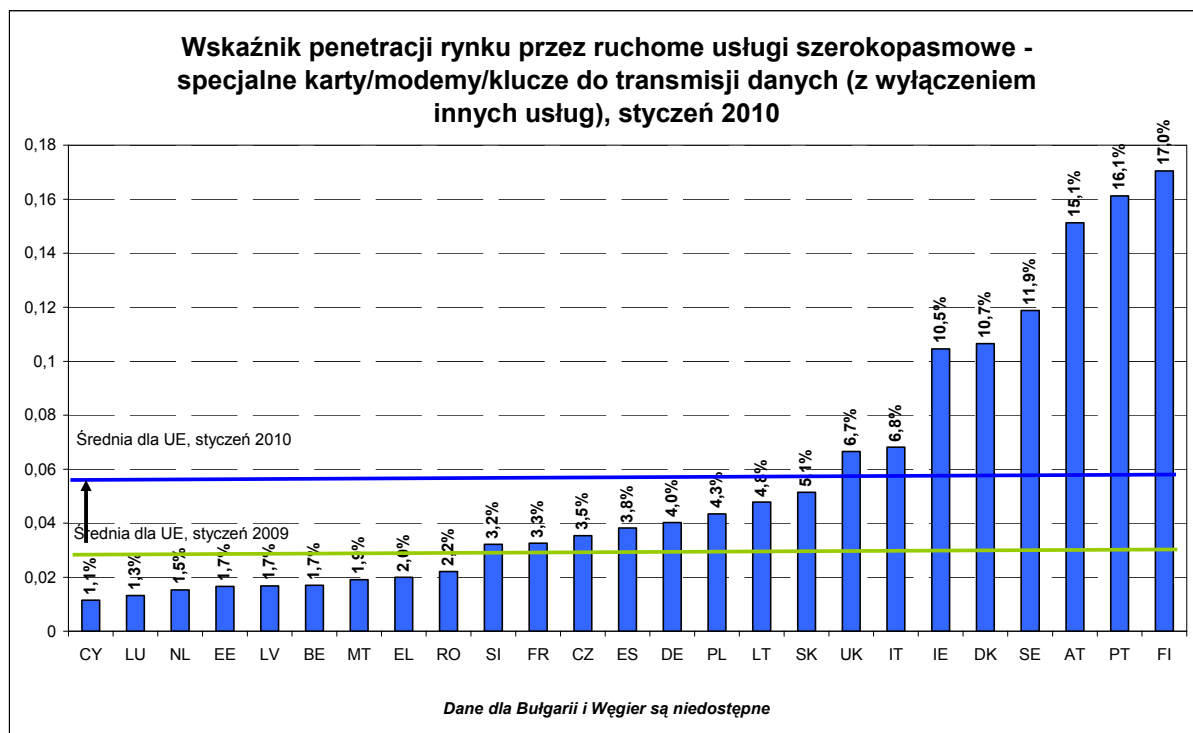
skutek wzrostu przepustowości i dzięki wprowadzaniu pakietów dostępnych po zryczałtowanych stawkach.

Od lipca 2003 r. maleje udział zasiedziałych operatorów w rynku stacjonarnego dostępu szerokopasmowego; obecnie wynosi on 45 % (48,3 % przy uwzględnieniu odsprzedaży). W niektórych krajach operatorzy zasiedzali odzyskują jednak udział w rynku. Odnotowano wzrost w zakresie uwalniania lokalnych pętli abonenckich (73,7 % nowych łączy DSL, w porównaniu z 69,2 % w styczniu 2009 r.), głównie kosztem odsprzedaży, której skala uległa zmniejszeniu (12,9 % nowych łączy DSL w styczniu 2009 r. w porównaniu z 9,4 % w styczniu 2010 r.). Dzięki uwalnianiu lokalnych pętli abonenckich nowi operatorzy mogą oferować pakiety trzech usług, zawierające m.in. telewizję internetową.

Usługi łączności ruchomej

Choć odnotowywany w ostatnich latach wzrost był napędzany przez usługi łączności ruchomej, w chwili obecnej sektor ten znalazł się na rozstaju. Mimo iż ponad 80 % całkowitych przychodów sektora łączności ruchomej pochodzi z usług łączności głosowej, ich udział w ruchu połączeń maleje na korzyść usług transmisji danych, co stwarza duże wyzwania w zakresie przepustowości sieci. Przychody z ruchomych usług internetowych stanowią jedynie 4 % całkowitych przychodów sektora łączności ruchomej. Średni wskaźnik penetracji rynku przez specjalne karty dostępu do ruchomej łączności szerokopasmowej szybko rośnie i wynosi obecnie 5,2 %, podczas gdy jeszcze w styczniu 2009 r. wynosił 2,8 % (zob. rys. 2). W Finlandii, Portugalii i Austrii wskaźnik penetracji przekroczył 15 %. W miarę jak na rynek ruchomych usług szerokopasmowych wchodzi nowe podmioty, takie jak dostawcy usług internetowych i producenci sprzętu, operatorzy telefonii komórkowej, działając w środowisku wymagającym konwergencji, zmuszeni są do dostosowywania wykorzystywanych przez nich modeli biznesowych.

Rys. 2

3. OTOCZENIE REGULACYJNE

Struktury instytucjonalne

Niezależność krajowych organów regulacyjnych

Niezależność krajowych organów regulacyjnych jest niezbędna, aby zapewnić sprawiedliwą i skuteczną regulację. Konieczność zapewnienia skutecznego strukturalnego rozdziału funkcji regulacyjnych pełnionych przez państwa członkowskie od działalności związanej z wykonywaniem prawa własności lub kontroli w stosunku do operatorów telekomunikacyjnych doprowadziła do wszczęcia postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego wobec Litwy, Łotwy i Rumunii.

Ze względu na odwołanie szefów krajowych organów regulacyjnych w Rumunii i na Słowacji, Komisja zmuszona była do podjęcia odpowiednich działań w stosunku do tych krajów. Konieczne było również rozpoczęcie procedury wyjaśniającej w sprawie kryteriów odwołania stosowanych na Słowenii. Zgodnie ze zmienionymi ramami regulacyjnymi państwa członkowskie są zobowiązane do zagwarantowania, że odwołanie szefów krajowych organów regulacyjnych jest możliwe tylko wtedy, gdy przestają oni spełniać warunki wymagane do wykonywania obowiązków określonych wcześniej w prawie krajowym. Komisja będzie w dalszym ciągu zwracać szczególną uwagę na tę kwestię w okresie poprzedzającym wdrożenie zmienionych ram regulacyjnych.

Uprawnienia krajowych organów regulacyjnych i środki, jakimi dysponują

Zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości krajowe organy regulacyjne muszą mieć wszelkie uprawnienia niezbędne do wykonywania ich obowiązków⁸.

W zmienionych ramach regulacyjnych przewidziano, że krajowe organy regulacyjne powinny mieć wystarczające zasoby finansowe i ludzkie do wykonywania przydzielonych im zadań. W kilku państwach członkowskich zagwarantowanie wystarczającej ilości zasobów stanowi poważne wyzwanie ze względu na trudną sytuację gospodarczą. Mimo iż pod względem zasobów większość krajowych organów regulacyjnych wydaje się dobrze przygotowana do wykonywania swoich obowiązków regulacyjnych, w kilku państwach członkowskich odnotowano w tej kwestii istnienie pewnych ograniczeń.

Odwołania

Możliwość przeprowadzenia skutecznej sądowej kontroli decyzji podjętych przez krajowy organ regulacyjny stanowi jedno z podstawowych praw wszystkich stron, których dotyczy decyzja. Po dokonaniu przez Trybunał Sprawiedliwości wykładni pojęcia „strona, której dotyczy decyzja”⁹, odnotowano zmiany w stosowanych dotychczas praktykach. W Austrii krajowy organ regulacyjny angażuje obecnie w procedurę przeglądu rynku wszystkie zainteresowane podmioty. W Szwecji dzięki wprowadzeniu nowych przepisów wszyscy uczestnicy rynku i użytkownicy mają możliwość odwołania się od decyzji krajowego organu regulacyjnego.

---

⁸ C-424/07.

⁹ C-426/05.

Czas i zasoby, jakie są niezbędne do przeprowadzenia procedury odwołania, w dalszym ciągu stanowią poważną przeszkodę w zapewnieniu skutecznej regulacji i pewności prawnej. Sytuacja ta dotyczy np. Belgii, Grecji, Luksemburga, Polski, Portugalii, Szwecji i Zjednoczonego Królestwa. W niektórych przypadkach organy regulacyjne wyrażają obawy, że liczba odwołań i sporów wpływa na ich plan działań.

Środki regulacyjne

Przegląd rynku i środki naprawcze¹⁰

Mimo iż niektóre krajowe organy regulacyjne odnotowały postępy w zakresie okresowych przeglądów rynku i/lub rozwiązywały zaległe kwestie za pomocą skuteczniejszych środków naprawczych dostosowanych do środowiska nowej generacji (np. dostęp do uwolnionych pętli światłowodowych w Niderlandach), inne mogą się wykazać skromniejszymi wynikami (np. w Belgii i w Luksemburgu). Rumunia i Bułgaria dokonały postępów w pracach, ale nie zakończyły jeszcze pierwszej rundy przeglądów rynku. W niektórych przypadkach środki naprawcze stają się w momencie wprowadzenia nieaktualne, np. strumień bitów ATM w Niemczech. Brak jasności w odniesieniu do środków naprawczych opóźnia ich wprowadzanie i często jest przyczyną sporów, które dodatkowo pochłaniają zasoby organów regulacyjnych.

W uzupełnieniu wspólnotowego mechanizmu konsultacji, Komisja wykorzystuje swoje uprawnienia wykonawcze wydając zalecenia, których celem jest zwiększenie spójności regulacji. W celu zwiększenia spójności konieczne będzie skuteczne wykorzystanie zwiększonej roli Komisji w zakresie środków naprawczych oraz nowej struktury instytucjonalnej przewidzianej w zmienionych ramach regulacyjnych. Szczególnie istotne będzie terminowe podejmowanie działań przez Organ Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej (BEREC).

Łączność szerokopasmowa

Rozwój konkurencji na rynkach łączności szerokopasmowej uległ ostatnio osłabieniu, a w niektórych państwach członkowskich doszło nawet do jej zmniejszenia. Jest to częściowo spowodowane faktem, iż środki naprawcze nie zostały wprowadzone w skuteczny i terminowy sposób. W niektórych przypadkach istotne produkty dostępu udostępniono dopiero niedawno, np. tzw. „naked DSL” w Republice Czeskiej, na Cyprze i na Słowenii oraz strumień bitów na Słowacji. Przygotowanie odpowiednich ofert referencyjnych, np. dla ADSL czy VDSL, ulega czasem opóźnieniom (np. we Włoszech, w Niemczech, w Belgii, w Bułgarii i w Luksemburgu).

Obecna tendencja rynkowa polegająca na oferowaniu pakietów produktów znacznie obniża dynamikę konkurencji i stwarza krajowym organom regulacyjnym dodatkowe wyzwania w zakresie regulacji. Należy przeanalizować, w jakim stopniu dostępne produkty dostępu hurtowego umożliwiają alternatywnym operatorom konkurowanie na poziomie detalicznym z pakietami operatorów zasiedziałych.

Niektóre krajowe organy regulacyjne uwzględniły łącza światłowodowe w hurtowych rynkach dostępu szerokopasmowego i nałożyły odpowiednie zobowiązania (np. Niderlandy, Finlandia, Łotwa, Estonia), podczas gdy inne nie uwzględniły łączy światłowodowych w

---

¹⁰ Zob. również komunikat Komisji w sprawie przeglądów rynku na podstawie ram regulacyjnych UE (3. sprawozdanie).

rynku i nie objęły ich regulacją (np. Francja, Niemcy, Włochy, Cypr, Grecja, Luksemburg, Szwecja). W Niderlandach nałożono obowiązek uwolnienia pętli światłowodowych. Niektóre krajowe organy regulacyjne wprowadziły rozróżnienie między środkami naprawczymi dotyczącymi sieci światłowodowych a środkami naprawczymi dotyczącymi sieci z przewodów miedzianych (np. Estonia, Niderlandy i Finlandia).

Aby wspierać wprowadzanie sieci dostępu nowej generacji, w niektórych krajach (np. w Portugalii, Austrii, Francji i na Słowenii) zastosowano środki prawne, których celem jest ułatwienie dostępu do infrastruktury materialnej i wspólnego korzystania z urządzeń. Ponadto wiele krajowych organów regulacyjnych wprowadziło obowiązek udostępnienia infrastruktury pasywnej w celu ułatwienia budowy sieci przez operatorów alternatywnych (np. Dania, Grecja, Estonia, Słowenia, Portugalia, Niemcy, Francja, Hiszpania). We Francji, w Portugalii i w Hiszpanii wprowadzono w formie obowiązków symetrycznych środki dotyczące instalacji przewodów w budynkach mieszkalnych.

Wprowadzaniu środków regulacyjnych dotyczących takich kwestii jak przejście z sieci z przewodów miedzianych na sieci światłowodowe muszą towarzyszyć dalsze działania na rzecz spójności, przejrzystości i pewności prawnej. W tym celu w 2010 r. Komisja przyjmie zalecenie w sprawie regulowanego dostępu do sieci NGA.

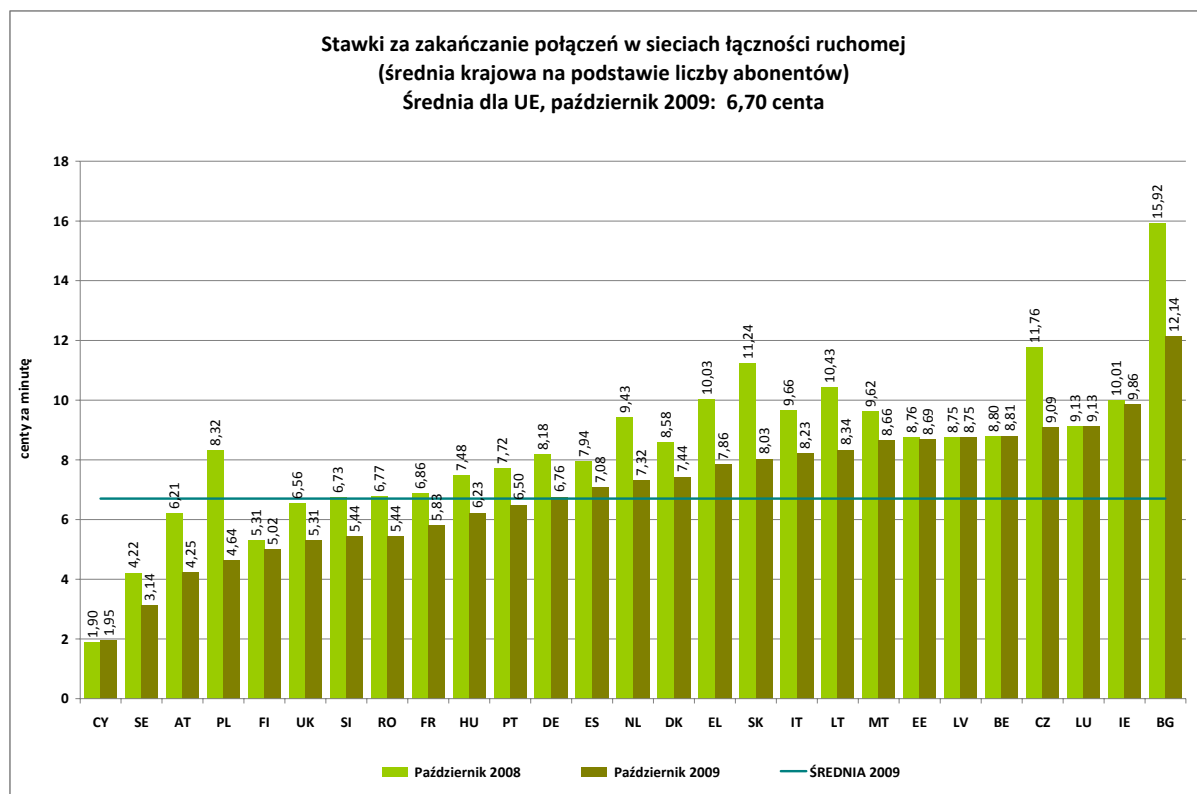
Usługi łączności ruchomej

Stawki za zakańczanie połączeń (ang. *Mobile Termination Rates*, MTR) w dalszym ciągu wykazywały tendencję spadkową (o 18,4 % w porównaniu z 14,8 % w 2008 r.), ale między poszczególnymi państwami członkowskimi nadal utrzymywały się znaczne różnice (zob. rys. 3). Najniższe stawki za zakańczanie połączeń obowiązują na Cyprze (1,95 centa), a najwyższe w Bułgarii (12,4 centa). W porównaniu ze stawkami za połączenia w sieciach stacjonarnych stawki za zakańczanie połączeń są nadal wysokie. Różnice w sposobie regulacji kwestii stawek za zakańczanie połączeń zakłócają konkurencję i utrudniają rozwój jednolitego rynku. Z tego względu Komisja przyjęła zalecenie w sprawie uregulowań dotyczących stawek za zakańczanie połączeń w sieciach stacjonarnych i ruchomych¹¹. Oczekuje się, że po wdrożeniu zalecenia przez krajowe organy regulacyjne stawki będą jeszcze niższe.

---

¹¹ Dz.U. L 124 z 20.5.2009, s. 67.

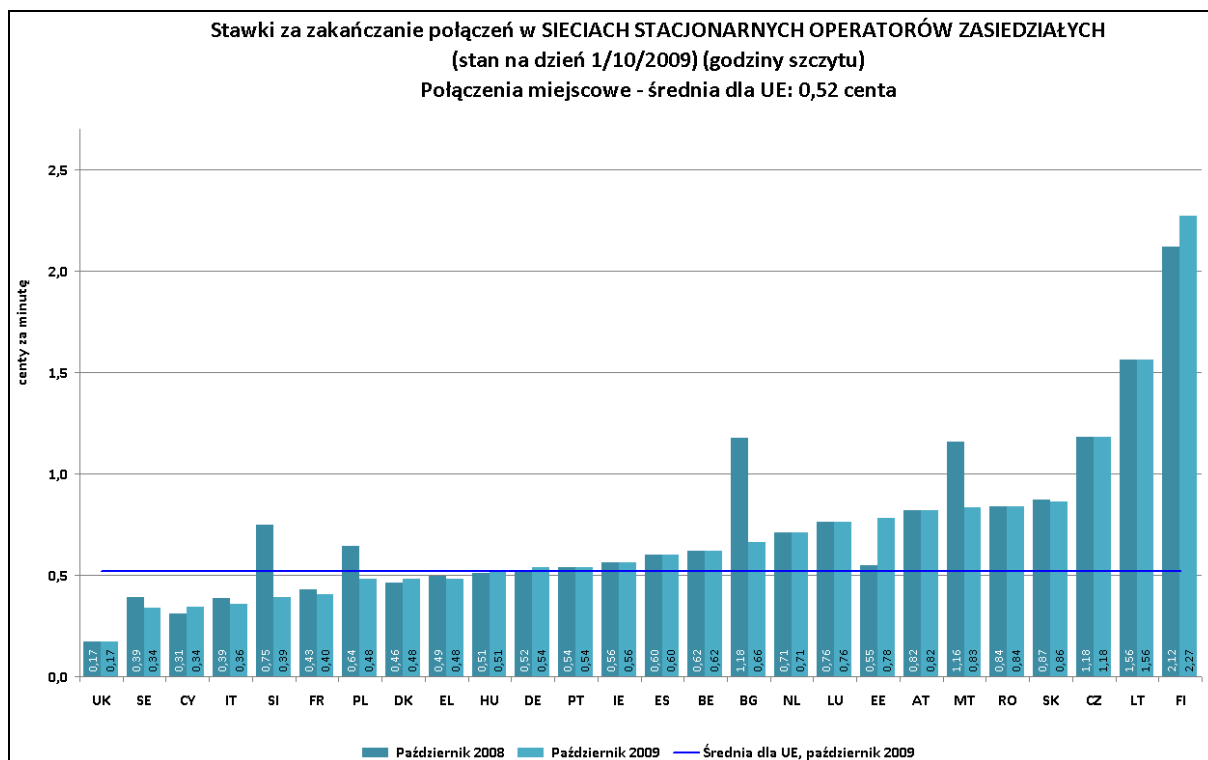
Rys. 3

Usługi łączności stacjonarnej

Detaliczny rynek telefonii głosowej został poddany dalszej deregulacji w Zjednoczonym Królestwie, na Słowenii, w Niderlandach, na Malcie, w Hiszpanii, w Austrii i w Niemczech. W Finlandii, w Niemczech, w Republice Czeskiej i we Włoszech zrezygnowano z uregulowań detalicznego rynku łączy dzierżawionych. Na poziomie hurtowym nastąpiła deregulacja rynku usług tranzytu (Szwecja, Hiszpania, Niemcy) oraz rynku usług dzierżawy odcinków łączy (Włochy, Polska, Hiszpania). Działania krajowych organów regulacyjnych dotyczące stawek za zakańczanie połączeń w sieciach stacjonarnych przyczyniły się do niewielkiego spadku średnich stawek naliczanych za zakańczanie tych połączeń. W dalszym ciągu utrzymuje się jednak w tym zakresie duże zróżnicowanie między poszczególnymi państwami członkowskimi (zob. rys. 4).

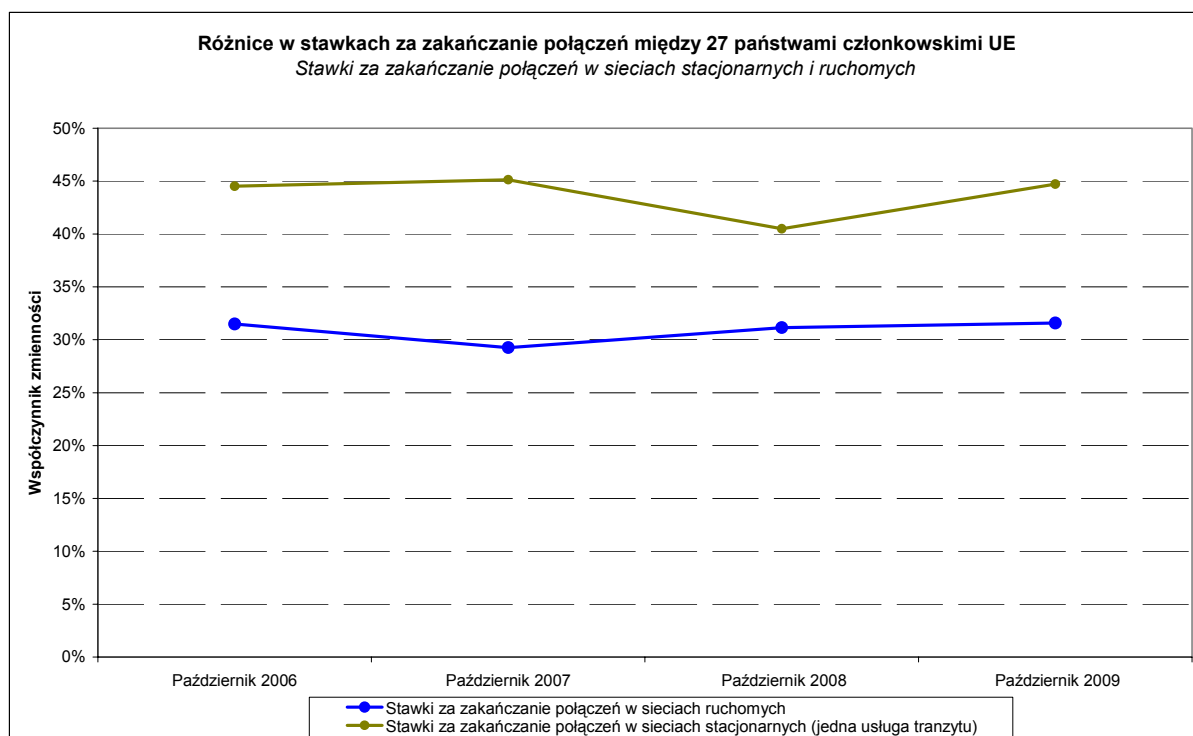
Rys. 4¹²

Różnice pomiędzy stawkami, jakie w poszczególnych państwach członkowskich są naliczane za zakańczanie połączeń, nie zmniejszyły się w ciągu ostatnich kilku lat (zob. rys. 5). Nieznacznie rosną natomiast różnice w stawkach za zakańczanie połączeń w sieciach stacjonarnych.

¹² Poziom lokalny nie ma zastosowania w odniesieniu do Łotwy.

Rys. 5¹³

Gospodarka częstotliwościami

Dywidenda cyfrowa

Działania regulacyjne, których podjęcie w trybie pilnym zaleca Komisja, to zakończenie procesu przechodzenia z analogowego systemu nadawania sygnału radiowego i telewizyjnego na cyfrowy do dnia 1 stycznia 2012 r. oraz uzgodnienie zharmonizowanych warunków wykorzystania zakresu 790-862 MHz¹⁴. Konieczne jest podjęcie skoordynowanych działań w celu udostępnienia częstotliwości stanowiących tzw. dywidendę cyfrową na potrzeby różnych usług. Stworzy to szereg możliwości, szczególnie dla operatorów bezprzewodowych sieci szerokopasmowych, którzy uzyskają dostęp do wartościowych częstotliwości, a to z kolei powinno zwiększyć konkurencję na rynku dostaw usług szerokopasmowych.

Kilka państw członkowskich przyjęło strategiczne decyzje w sprawie wykorzystania dywidendy cyfrowej, a kilka ogłosiło swoje plany dotyczące jej przydziału. I tak na przykład w 2010 r. w Niemczech, w Zjednoczonym Królestwie i w Szwecji mają się odbyć aukcje częstotliwości będących częścią dywidendy cyfrowej. Dania ogłosiła już, że dywidenda cyfrowa będzie wykorzystywana do celów innych niż nadawcze, zwłaszcza do celów związanych z ruchomymi usługami szerokopasmowymi. Podobne plany ma Francja.

Liberalizacja gospodarki częstotliwościami

Coraz więcej państw członkowskich podejmuje działania mające na celu wprowadzenie w gospodarce częstotliwościami mechanizmów rynkowych. Zgodnie ze zmienioną dyrektywą GSM¹⁵ w paśmie 900 MHz przewidziano wprowadzenie nowych usług bezprzewodowych,

¹³ Współczynnik zmienności to stosunek odchylenia standardowego do średniej.

¹⁴ COM(2009) 586 i C(2009) 8287.

¹⁵ Dz.U. L 274 z 20.10.2009, s. 25.

zaczynając od usług UMTS. Wiele państw członkowskich zastosowało środki regulacyjne w celu umożliwienia wykorzystania pasm częstotliwości 900 MHz i 1800 MHz do świadczenia usług opierających się na technologiach innych niż GSM.

Satelitarne usługi komunikacji ruchomej (MSS)

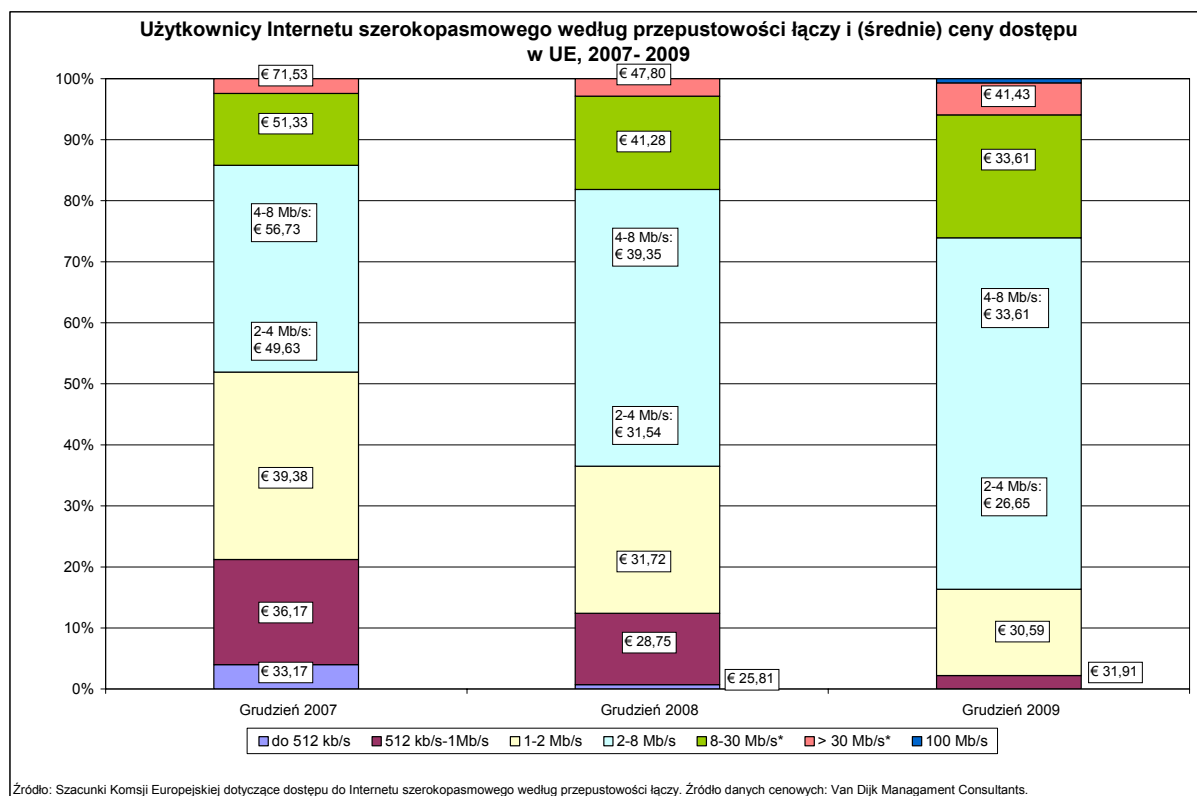
Po przyjęciu decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady¹⁶ w sprawie selekcji i zezwoleń dotyczących systemów dostarczających satelitarne usługi komunikacji ruchomej (MSS), w maju 2009 r. zakończono wspólnotową procedurę selekcji. Procedura ta posłużyła do wyboru dwóch operatorów, którzy będą dostawcami usług. Państwa członkowskie powinny szybko podjąć działania mające na celu udzielenie odpowiednich zezwoleń i monitorowanie rozwoju tych systemów.

4. INTERES KONSUMENTÓW

Przepustowość i ceny łączy szerokopasmowych

Przepustowość większości łączy szerokopasmowych w Europie wynosi ponad 2 Mb/s, a odsetek tej kategorii ciągle rośnie (zob. rys. 6). Ceny detaliczne dostępu szerokopasmowego spadły, choć w mniejszym stopniu niż w poprzedzającym roku. Coraz częściej użytkownicy mają dostęp do szybszego Internetu po zbliżonych cenach.

Rys. 6

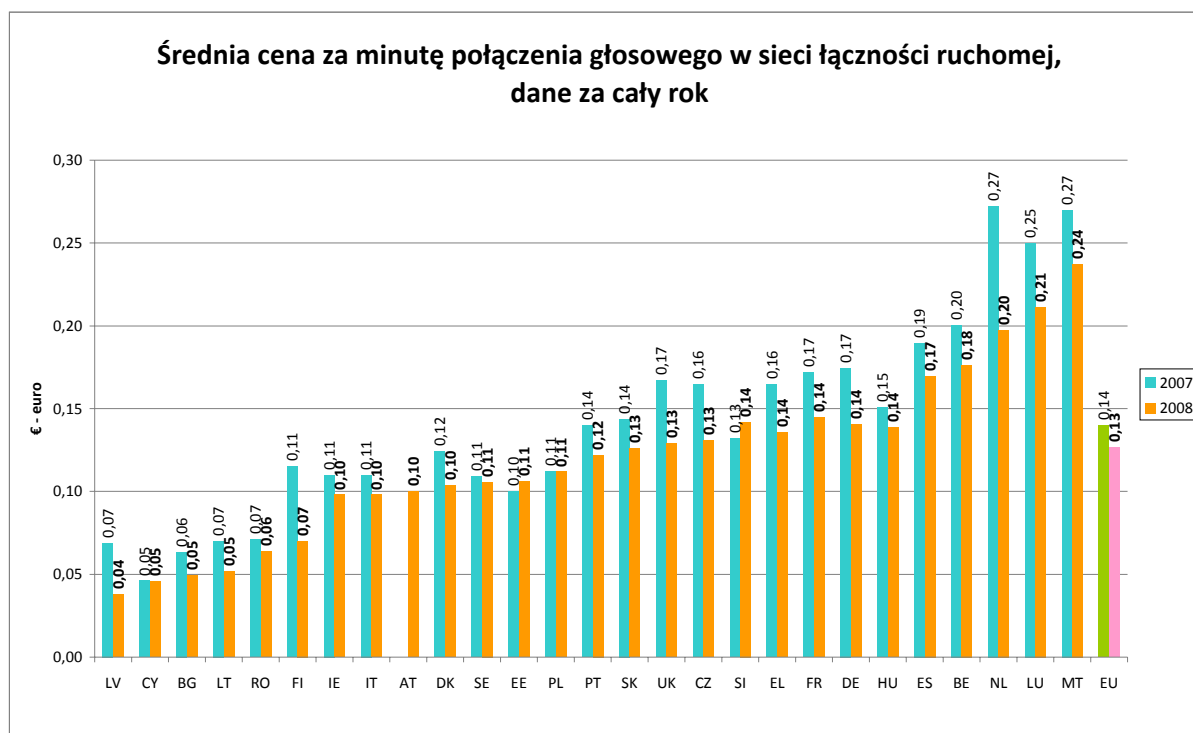
Ceny usług łączności ruchomej

¹⁶ Dz.U. L 172 z 2.7.2008, s. 15.

Na mocy rozporządzenia w sprawie roamingu¹⁷ znacznie zmniejszono opłaty roamingowe i zwiększono przejrzystość cen z korzyścią dla użytkowników telefonów komórkowych podróżujących po UE.

Średnia cena połączenia w sieci łączności ruchomej spadła z 0,14 euro za minutę w 2007 r. do 0,13 euro za minutę w roku 2008. Dzięki większej konkurencji, pobudzonej dodatkowo poprzez skuteczną regulację stawek za zakańczanie połączeń, nastąpił wzrost liczby ofert dostępnych po zryczałtowanych stawkach, co z kolei przyczyniło się do obniżenia cen detalicznych. Największy spadek procentowy miał miejsce w Finlandii i na Łotwie (zob. rys. 7), ale ceny nadal znacznie się różnią i wahają się od 0,04 euro na Łotwie do 0,24 euro na Malcie. Różnic tych nie sposób wyjaśnić, odwołując się tylko do właściwości poszczególnych rynków, co wskazuje na to, że jak do tej pory nie powstał jeszcze jednolity rynek.

Rys. 7

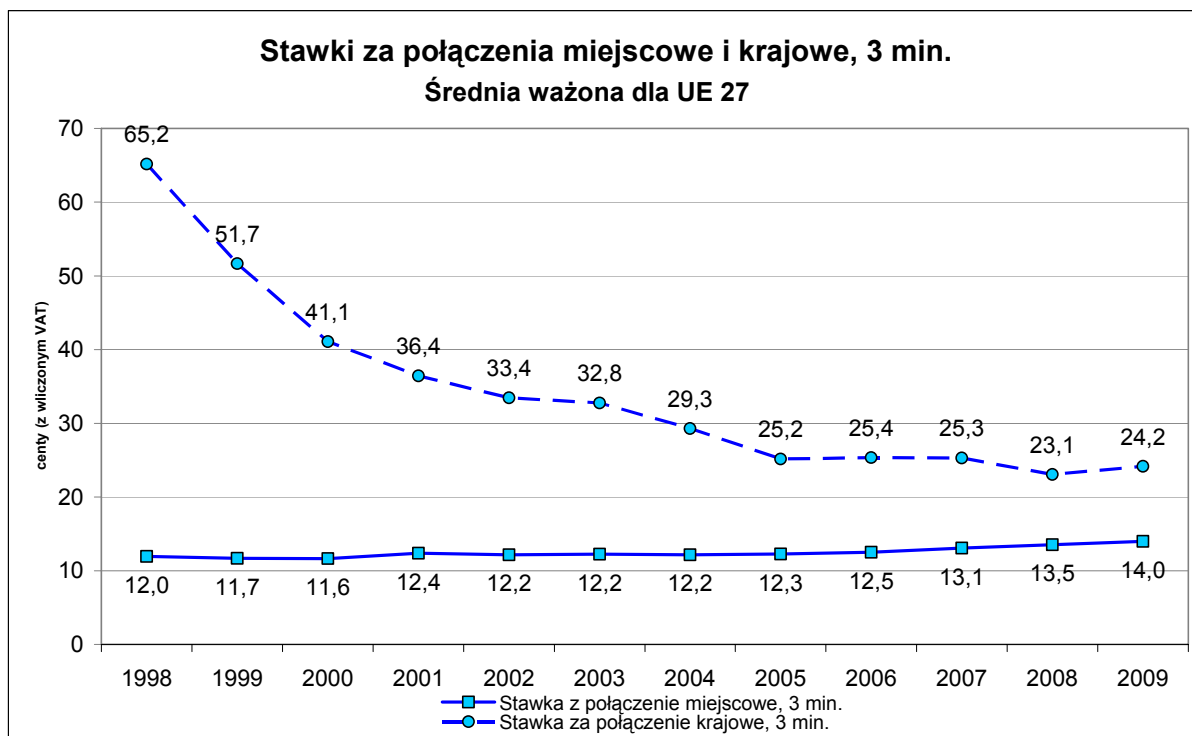
Ceny usług telefonii stacjonarnej

W 2009 r. ceny usług telefonii stacjonarnej wzrosły. Mimo iż w ciągu ostatnich dziesięciu lat dominowały tendencje spadkowe, w 2009 r. cena trzyminutowego połączenia miejscowego wzrosła o 3,7 %¹⁸, a cena trzyminutowego połączenia krajowego wzrosła o 4,8 %. Cena dziesięciominutowego połączenia miejscowego nieznacznie wzrosła o 0,5 %, podczas gdy cena dziesięciominutowego połączenia krajowego wzrosła o 4,1 % (zob. rys. 8). Od 2007 r. różnice w cenach detalicznych za połączenia miejscowe stają się coraz większe, a różnice w cenach połączeń krajowych utrzymują się na tym samym poziomie (zob. rys. 9 i 10).

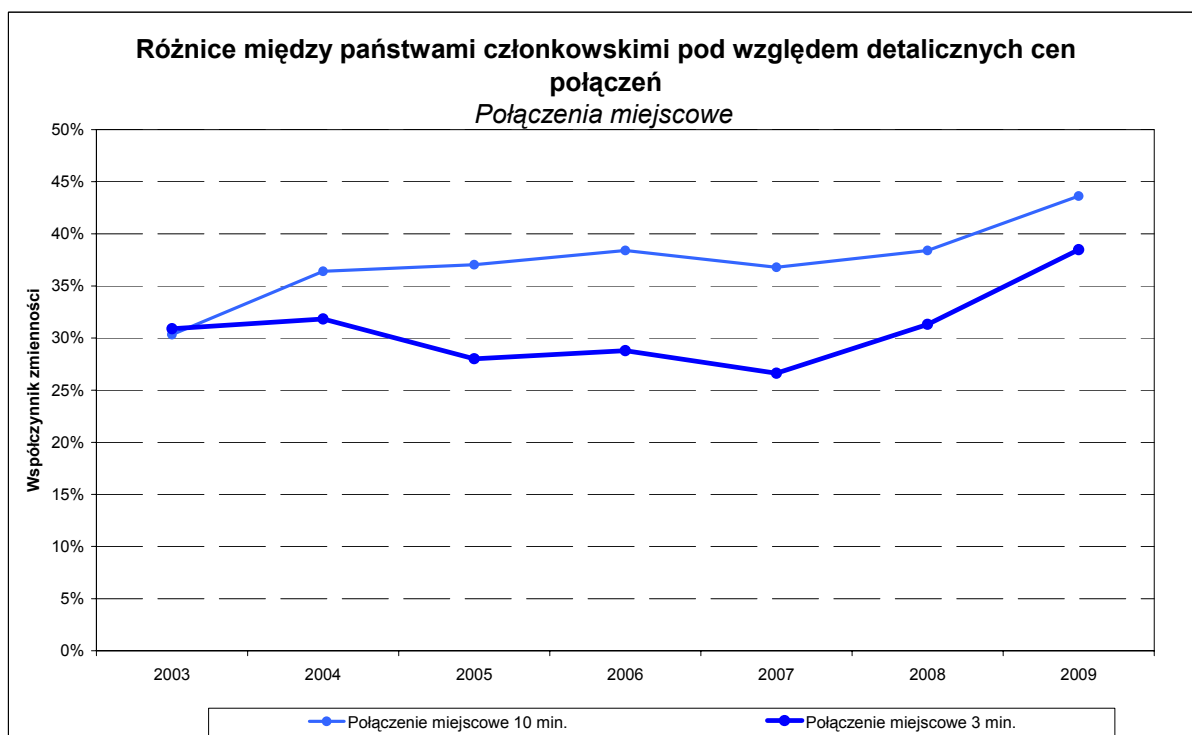
Rys. 8

¹⁷ Dz.U. L 167 z 29.6.2009, s. 12.

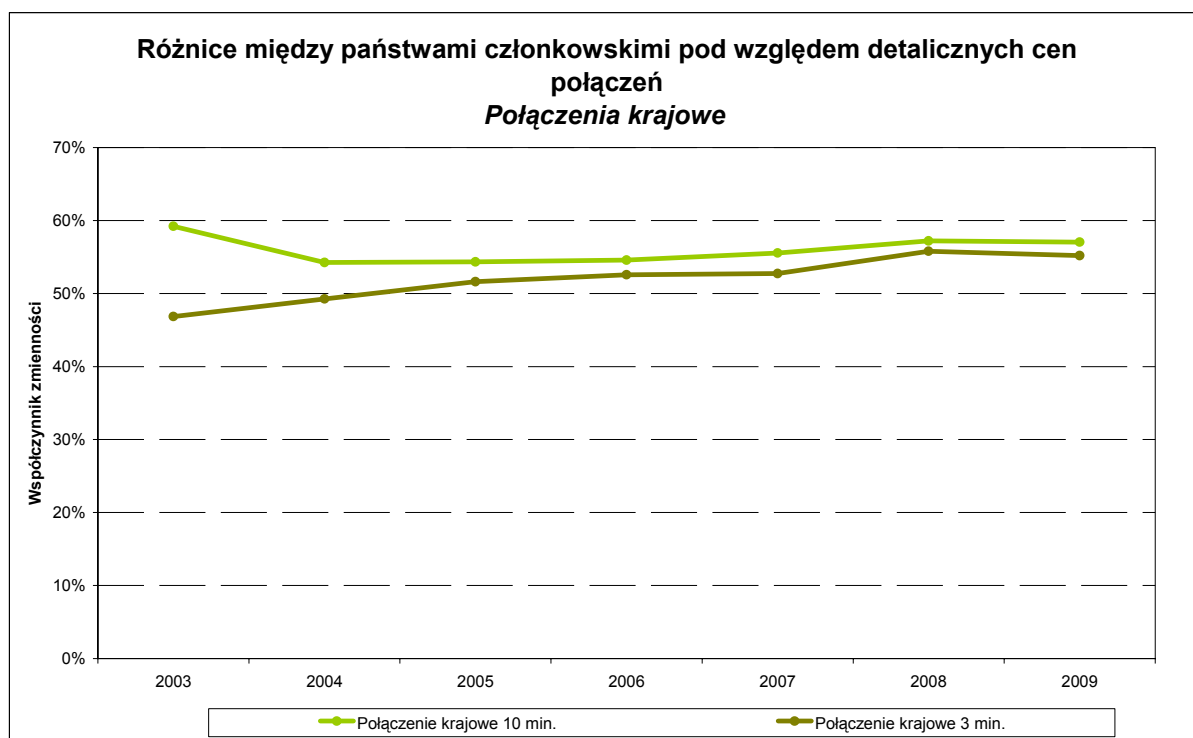
¹⁸ Metodologia OECD.

Rys. 9

Rys. 10

Przejrzystość taryf

Kilka państw członkowskich zwiększyło przejrzystość, wprowadzając nowe przepisy (np. Rumunia, Portugalia, Francja, Zjednoczone Królestwo, Hiszpania, Litwa, Polska, Węgry i Słowenia).

Niektóre państwa członkowskie zaostrzyły zobowiązania w zakresie przejrzystości, w tym zobowiązania dotyczące kodeksów postępowania oraz limitów cenowych odnoszących się do usług o podwyższonej opłacie i usług o wartości dodanej.

Jeśli chodzi o jakość usług, najwięcej uwagi poświęcono usługom internetowym, zwłaszcza przepustowości łączy szerokopasmowych. Niektóre krajowe organy regulacyjne (np. w Danii, na Łotwie, w Grecji) kontynuowały prace nad narzędziami informatycznymi, które umożliwiają użytkownikom końcowym testowanie rzeczywistej przepustowości wykorzystywanych przez nich łączy szerokopasmowych.

W zmienionych ramach regulacyjnych zaostrzono wymóg dostarczania przejrzystych informacji dotyczących cen i warunków wykonywania usług.

Usługa powszechna

Działania podjęte w odniesieniu do usługi powszechnej są dwójakiego rodzaju. Po pierwsze, kilka państw członkowskich wprowadziło w życie nowe procedury wyznaczania w odniesieniu do niektórych lub wszystkich elementów istniejących zobowiązań związanych z usługą powszechną. Po drugie, państwa członkowskie coraz częściej rozważały możliwość włączenia usług szerokopasmowych w zakres usługi powszechnej. W kilku państwach członkowskich usługa powszechna nadal świadczona jest w ramach systemu przejściowego lub w oparciu o przepisy nieobejmujące mechanizmu wyznaczania. Komisja wielokrotnie podkreślała konieczność szybkiego wprowadzenia w życie procedur wyznaczania. Mimo iż liczba wniosków o rekompensaty ciągle rośnie, w większości państw członkowskich

mechanizm finansowania usługi powszechnej nie został uruchomiony. Ze względu na opóźnienia administracyjne, procedury sądowe i zmiany metod obliczania kosztów netto, rekompensaty z funduszu usługi powszechnej dostępne są jedynie we Francji, w Republice Czeskiej i w Rumunii.

Niektóre państwa członkowskie złagodziły wymogi dotyczące usług, które zapewnia rynek i usług, których znaczenie uważa się za malejące. Przykładowo w Republice Czeskiej, w Estonii, we Włoszech, w Finlandii, w Irlandii i w Austrii nie wyznaczono żadnego przedsiębiorstwa do świadczenia usług obejmujących prowadzenie spisu numerów telefonicznych i usług biura numerów. W Niemczech, w Luksemburgu i w Szwecji usługa powszechna świadczona jest bez oficjalnego wyznaczania.

Przeciwko Belgii, Portugalii i Hiszpanii w dalszym ciągu toczą się postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w związku z niewłaściwą implementacją. Ponadto przedmiotem kontroli jest również duński mechanizm finansowania.

Dostęp użytkowników do Internetu i zarządzanie siecią

Gospodarka cyfrowa opiera się na dostępności innowacyjnych usług i zastosowań. W zmienionych ramach regulacyjnych zwiększono wymogi w zakresie przejrzystości i nadano krajowym organom regulacyjnym uprawnienia do ustalania parametrów jakości usług, aby zapobiec pogarszaniu jakości usług oraz utrudnianiu lub spowalnianiu ruchu. W niektórych państwach członkowskich za problem uznano neutralność sieci, głównie w kontekście sytuacji, w których operatorzy sieci komórkowych albo uniemożliwiają dostęp do usług telefonii internetowej (VoIP), albo stosują w odniesieniu do nich zróżnicowane strategie cenowe. W niektórych państwach członkowskich inicjatywy ustawodawcze mające na celu ochronę praw własności intelektualnej wywołały dyskusję na temat tego, jak zachować równowagę między utrzymaniem praw użytkowników końcowych a potrzebą ochrony uzasadnionych interesów właścicieli praw własności intelektualnej. Zgodnie z deklaracją skierowaną do Parlamentu Europejskiego¹⁹, Komisja będzie uważnie śledzić rozwój wydarzeń w tej dziedzinie.

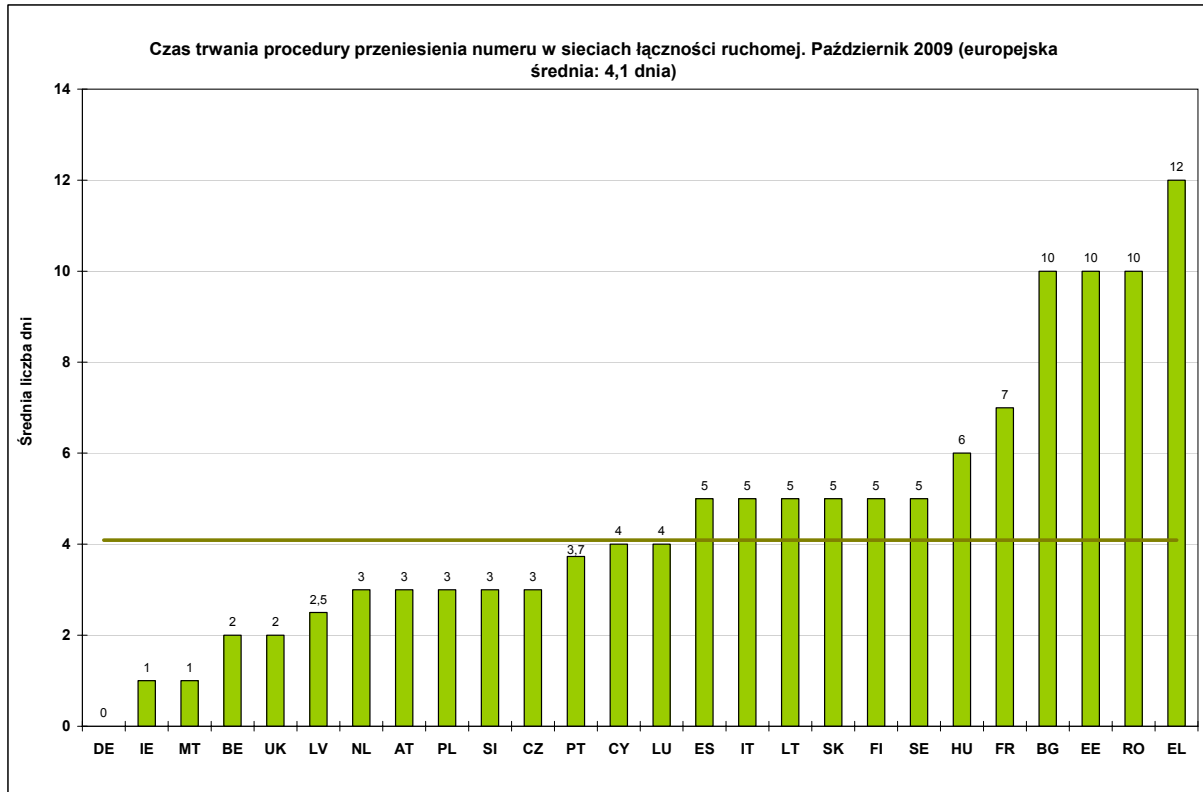
Przenoszenie numerów

Przenoszenie numerów jest obecnie możliwe we wszystkich państwach członkowskich. Czynniki, które mają wpływ na przenoszenie numerów, to czas trwania tej procedury oraz wysokość opłat. Czas trwania procedury znacznie się skrócił (Portugalia, Niderlandy, Słowacja, Polska, Republika Czeska) lub przynajmniej planuje się jego znaczne skrócenie. W październiku 2009 r. średni czas trwania procedury przeniesienia numeru komórkowego i stacjonarnego wynosił odpowiednio 4,1 dnia i 6,5 dnia, a w październiku 2008 r. – 8,5 dnia i 7,5 dnia. Konieczna jest zatem poprawa w tym obszarze, gdyż zgodnie ze zmienionymi ramami regulacyjnymi przeniesienie numeru powinno być możliwe w ciągu jednego dnia roboczego.

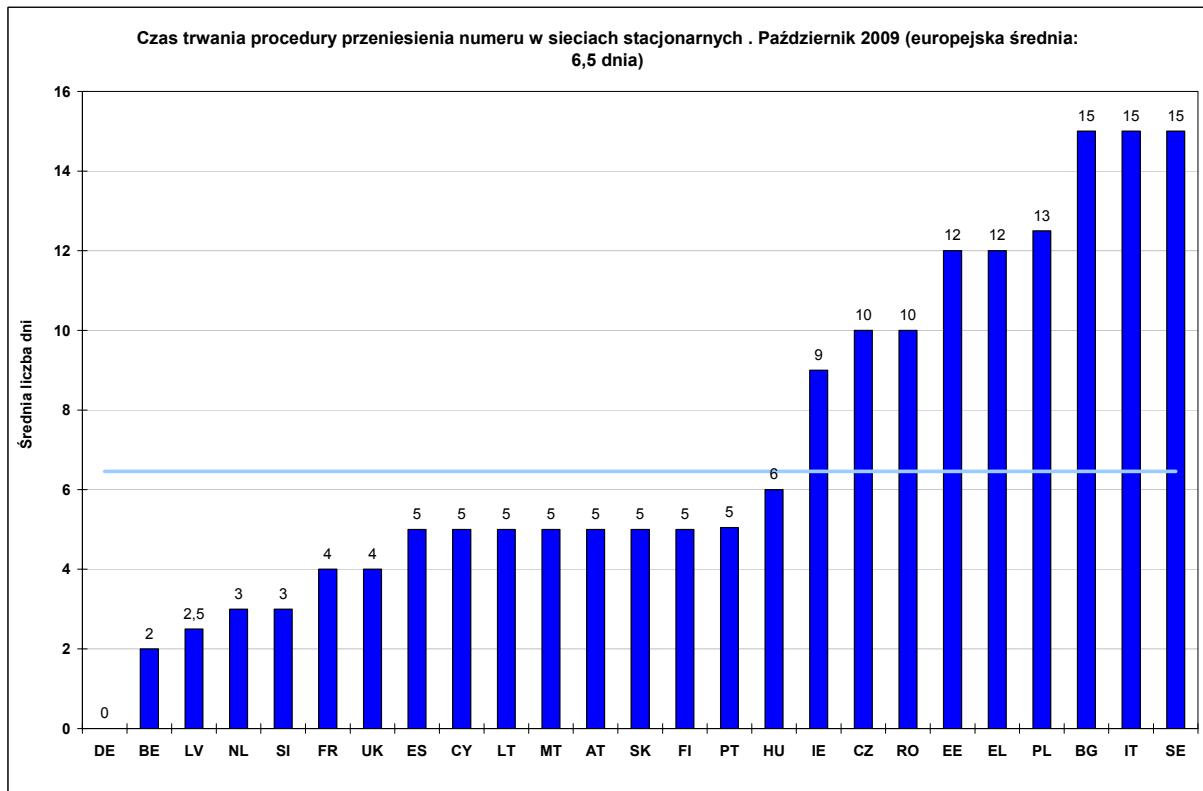
---

¹⁹ Dz. U. L 337 z 18.12.2009, s. 37-69.

Rys. 11

Rys. 12

Choć w niektórych krajach nie stosuje się opłat hurtowych w przypadku numerów stacjonarnych, na Słowacji operatorzy pobierają od siebie nawzajem opłatę w wysokości 50 euro. Jeśli chodzi o numery telefonów komórkowych, w siedmiu państwach członkowskich nie stosuje się żadnych opłat hurtowych, podczas gdy na Słowacji i w Republice Czeskiej pobiera się wysokie opłaty wynoszące odpowiednio 33 euro i 21 euro. W niektórych państwach członkowskich pobiera się również opłaty detaliczne za przenoszenie numerów. Opłaty te zniechęcają użytkowników do składania wniosków o przeniesienie numeru.

Europejski numer alarmowy 112

Komisja podtrzymuje swoje zobowiązanie do zagwarantowania obywatelom europejskim bezpieczeństwa podczas podróży zagranicznych dzięki wprowadzeniu w całej UE numeru alarmowego 112. W zdecydowanej większości przypadków usługi związane z numerem 112 są już zgodne z przepisami europejskimi.

Służby Komisji są obecnie w trakcie analizy kwestii związanych z udostępnianiem informacji o lokalizacji dzwoniącego w kilku państwach członkowskich. Przeciwno Włochom w dalszym ciągu toczy się postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w związku z udostępnianiem informacji o lokalizacji dzwoniącego.

Do obowiązków państw członkowskich należy poinformowanie obywateli o istnieniu numeru 112. W chwili obecnej tylko jeden obywatel UE na czterech wie, że z numeru 112 skorzystać można w całej UE. Na szczęblu europejskim również podjęto szereg działań mających na celu podniesienie poziomu świadomości publicznej²⁰. W lutym 2009 r. Komisja, Parlament Europejski i Rada ogłosiły dzień 11 lutego „Europejskim Dniem Numeru Alarmowego 112”. Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie roamingu, podczas podróży zagranicznych użytkownicy telefonów komórkowych otrzymują wiadomość tekstową informującą ich o numerze alarmowym 112.

W zmienionych ramach regulacyjnych wzmocniono przepisy dotyczące informacji o lokalizacji dzwoniącego oraz informowania obywateli, tak więc Komisja będzie w dalszym ciągu współpracować z państwami członkowskimi, aby umożliwić obywatelom europejskim odniesienie pełnych korzyści płynących z istnienia jednego europejskiego numeru alarmowego.

Prywatność w łączności elektronicznej (ePrivacy)

Krajowe przepisy dotyczące prywatności powinny spełniać swoje zadania również w nowej gospodarce cyfrowej. Komisja wszczęła postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego przeciwko Zjednoczonemu Królestwu, które nie dokonało właściwej transpozycji przepisów unijnych dotyczących poufności komunikacji. Kwestie, których dotyczy postępowanie, to zgoda użytkownika, brak sankcji w przypadku naruszeń oraz brak niezależnego organu odpowiedzialnego za nadzór nad przejmowaniem komunikatów. Pozostałe państwa członkowskie podejmują środki mające na celu zapewnienie integralności i bezpieczeństwa łączności elektronicznej (np. Malta, Szwecja) oraz podniesienie świadomości istnienia zagrożeń bezpieczeństwa w Internecie (Słowacja, Niderlandy, Szwecja).

---

²⁰ http://ec.europa.eu/information_society/activities/112/index_pl.htm

Wyniki przeprowadzonego niedawno badania²¹ dotyczącego sposobów walki ze spamem, oprogramowaniem szpiegowskim i oprogramowaniem złośliwym dowodzą konieczności wprowadzenia rozwiązań prawnych, które uwzględniono w zmienionych ramach regulacyjnych. Rozwiązania te obejmują m. in. wprowadzenie jaśniejszych i spójniejszych zasad egzekwowania przepisów oraz odstrasżających sankcji, prowadzenie skuteczniejszej współpracy transgranicznej oraz zapewnienie wystarczających zasobów dla organów krajowych odpowiedzialnych za ochronę prywatności obywateli w Internecie.

Komisja będzie kontynuować prace mające na celu zwiększenie zaufania konsumentów, aby możliwe było pełne wykorzystanie potencjału, jaki niesie ze sobą unijna gospodarka cyfrowa.

5. WNIOSKI

Aby przybliżyć perspektywę powstania rzeczywistego jednolitego rynku, należy koniecznie zwiększyć starania mające na celu rozwiązanie kwestii przedstawionych w niniejszym komunikacie. Komisja będzie w dalszym ciągu uważnie monitorować sytuację na rynku, aby możliwe było szybkie rozwiązywanie problemów. Zgodnie z agendą cyfrową i przedstawionymi w niej działaniami dotyczącymi widma radiowego, usługi powszechnej, sposobów regulacji działalności krajowych organów regulacyjnych oraz prywatności, Komisja podejmie również szereg ukierunkowanych działań, których celem będzie:

- (1) rozwiązanie kwestii różnic w podejściach w zakresie regulacji oraz problemów z terminowym i skutecznym wprowadzaniem środków naprawczych;
- (2) stworzenie solidnych podstaw służących do właściwego i terminowego wdrożenia zmienionych ram regulacyjnych; oraz
- (3) zapewnienie skutecznego funkcjonowania Organu Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej (BEREC).

Wprowadzenie tych środków zwiększy konkurencję, z korzyścią dla konsumentów, oraz zagwarantuje operatorom środowisko, które pozwoli im dostosować modele biznesowe do nowej rzeczywistości.

21

http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecommerce/doc/library/ext_studies/privacy_trust_policies/spam_spyware_legal_study2009final.pdf